

امداد پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به سالکان صالح

شیطان گذشته از آنکه خود راهی راه راست نیست...

شیطان گذشته از آنکه خود راهی راه راست نیست، رهزن پویندگان صراط مستقیم نیز است، ولی رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم هم خود رهرو صراط مستقیم است و هم نشان دهنده آن به طوری که خود راه را می پیماید و دیگران را نیز همراه خویش می برد؛ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ * عَلِي صراط مستقیم (1)؛ یعنی تو بر صراط مستقیمی، بلکه از يك منظر خودت صراط مستقیم هستی که سالکان طریق حق به انس با تو، راه را به خوبی می فهمند و می پیمایند. انسان کامل هم خود بر صراط مستقیم می رود و هم دیگران را می برد و شیطان نه خود می رود و نه می گذارد دیگری برود؛ مانند منافقان که هم از افق حق دورند و هم دور کننده و بازدارنده، هم ناهي اند و هم نائي؛ و هم ینھون عنه و ینأون عنه. (2)

فرشتگان نیز در این میان مددکار و معین و دستیار انسان سالک هستند تا بتوانند به خوبی راه را بفهمد و برود. قرآن کریم این مددها و موانع را محدود و دارای اندازه خاص می داند؛ اگر انسان متکامل، مقاطع ابتدایی و متوسط راه مستقیم را پیمود، دیگر نه دشمنی ها و رهنی های شیطان به او می رسد، نه نیازی به مدد ملائک متوسط است. زیرا انسان کامل در آن مرحله نهایی، راه را مستقیماً در پوشش ولایت 171#&؛الله؛ ادامه می دهد.

کیفیت امداد پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم نسبت به سالکان صالح را از این آیه می توان فهمید: و اخفض جناحك لمن اتبعك من المؤمنین. (3) زیرا اگر کسی پیرو پیامبر باشد، از اهل بیت او و از حزب و گروه ویژه وی شمرده می شود. رسول گرامی صلی الله علیه و آله و سلم سیمت های یاد شده خود را (تلاوت، تعلیم کتاب و حکمت، تزکیه) با صبغه عاطفه و جنبه مهر درباره پیروان راستین خود عملی می کند؛ چنان که گرایش مهربانانه آن حضرت به جامعه بشری، به ویژه امت اسلامی را می توان از این آیه دریافت: لقد جائکم رسولٌ من انفسکم عزیزٌ علیہ ما عیتکم حریصٌ علیکم بالمؤمنین رءوفٌ رحیمٌ. (4)

در این آیه دو اسم از اسمای حسنی الهی کنار هم برای کامل ترین خلیفه خدا، یعنی حضرت ختمی مرتبت صلی الله علیه و آله و سلم انتخاب شده؛ وصف برجسته رءوف و صفت ممتاز رحیم. سر اختصاص مؤمنان به چنین محبت ویژه این است که پیرو صالح از خاندان متبوع خویش شمرده می گردد. چنان که قرآن کریم از زبان حضرت ابراهیم (علیه السلام) چنین نقل می کند: فمن تبعني فإنه مني (5) و اگر کسی از خاندان پیامبر شد، از برکات ادعیه زاکیه صاحب آن بیت رفیع؛ فی بیوت اذن الله أن ترفع (6) برخوردار خواهد شد. آری مدبران امور الهی، انسان کامل یا فرشته طاهر، همگی در صدد تأیید و تسدید، توفیق و امداد انسان سالک صالح هستند که می تواند مصداق این وعده الهی باشد: فَاَمَّا مَنْ اَعْطٰی وَاتَّقٰی * وَصَدَّقَ بِالْحُسْنٰی * فَسَنِیْسِرُهُ لِّلْیُسْرٰی. (7)

1. سوره یس، آیات 4 - 3.
2. سوره انعام، آیه 26.
3. سوره شعراء، آیه 215.
4. سوره توبه، آیه 128.
5. سوره ابراهیم، آیه 36.
6. سوره نور، آیه 36.
7. سوره لیل، آیات 75.

هدایت در قرآن، ص 104-106.